

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan de leden van de Bestuursraad

Deadline: 16 april 2021

5.1.2e

Nafase COVID-19

Ontworpen door

5.1.2e

M

5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

nota

(ter beslissing)

5.1.2e

Datum

8 april 2021

Kenmerk

2342898-1006392

Zaaknummer

1006392

1 Aanleiding voor deze nota

De COVID-19 crisis leidt tot een ongekennde en alsmaar groeiende hoeveelheid aan relevante documenten, e-mails en chatberichten. Het huidige informatiebeheer van VWS belemmert een efficiënte verwerking van COVID-informatie in het kader van de hotspot-archivering, de verantwoording richting parlement en de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), het afhandelen van Wob-verzoeken en het maken van reconstructies.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

Gaat de Bestuursraad akkoord met:

- De voorgestelde wijze van ontsluiten en doorzoeken van e-mails en documenten in het kader van verantwoording?
- Het geautomatiseerd uitlezen en selecteren van chatberichten?

3 Samenvatting en conclusies

Voorstel 1 betreft de geautomatiseerde werkwijze van ontsluiten en doorzoeken van e-mails en documenten, zoals overeengekomen voor Wob-verzoeken, welke ook voor de overige verantwoordingsverzoeken zal worden gehanteerd. Dit betreft 5.1.2e van de betrokken directies en de ambtelijke leiding. Daar waar e-mailboxen van zogenaamde 5.1.2e (dus niet zijnde 5.1.2e van de directies en de ambtelijke leiding) in beeld komen zal om toestemming gevraagd worden om deze geautomatiseerd te doorzoeken.

¹ Een 5.1.2e is een functionaris die door het vervullen van een specifieke taak of rol - of door de combinatie van beide - van bijzonder belang is binnen de aanpak van de COVID-19 crisis.

Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit dat de programmadirectie Nafase COVID-19:

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

- o De e-mailboxen van 5.1.2e van de betrokken directies en de ambtelijke leiding automatisch zal ontsluiten en doorzoeken ter beantwoording van de verantwoordingsverzoeken conform de procedure zoals overeengekomen voor de Wob;
- o Het initiatief zal nemen voor specifieke afstemming met de ambtelijk adviseurs e.a. voor het automatisch ontsluiten van de e-mailboxen van de politieke leiding. Voor de politieke leiding is geen sprake van "automatisch ontsluiten in een centrale omgeving";
- o 5.1.2e de keuze geeft zelf e-mails te verplaatsen naar de dienstpostbus van de eigen directie, zodat deze e-mails doorzoekbaar zijn óf dat de programmadirectie de e-mailboxen van 5.1.2e na hun goedkeuring, automatisch zal doorzoeken ten behoeve van de beantwoording van de verantwoordingsverzoeken;
- o De in het kader van verantwoording gebruikte stukken zal opslaan op een door de directie OBP aan te wijzen document management systeem en deze stukken vanuit hier zal aanbieden aan het Nationaal Archief;
- o Regie neemt in het proces zodat dit transparant, efficiënt en privacy-vriendelijk is en voldoet aan de gestelde vereisten.

Voorstel 2 betreft de wijze van het uitlezen en selecteren van chatberichten. De voorgestelde werkwijze bestaat uit het (indien de betrokkene daarvoor toestemming geeft) verder automatiseren van het uitlezen van chatberichten uit telefoons en het automatisch selecteren van relevante chatberichten, conform de procedure zoals deze wordt gehanteerd bij de Wob.

Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit dat de programmadirectie Nafase COVID-19:

- o De betrokkene vier opties voorlegt:
 1. De betrokken persoon levert zelf de voor de verantwoording aangaande COVID-19 crisis noodzakelijke berichten aan;
 2. De betrokken persoon laat dit doen door zijn/haar secretariaat of door zijn/haar persoonlijke 5.1.2e
 3. De betrokken persoon geeft toestemming aan de programmadirectie Nafase COVID-19 om de relevante berichten in het kader van COVID-19 geautomatiseerd uit te nemen en te selecteren op relevantie;
 4. De persoon kan weigeren. Duidelijk wordt gemaakt aan de medewerker dat weigeren geen arbeidsrechtelijke consequenties heeft.
- o Regie neemt in het proces zodat dit transparant, efficiënt en privacy-vriendelijk is en voldoet aan de gestelde vereisten.

De betrokken personen zullen worden geïnformeerd over de nieuwe werkwijze en een werkinstructie wordt gemaakt voor degene die zelf de relevante berichten wil (laten) selecteren.

Wanneer de Bestuursraad akkoord gaat met de voorgestelde werkwijzen (voorstel 1 en 2) zorgt dit voor een efficiëntere manier van werken en een eenduidige en transparante afhandeling van verantwoordingsverzoeken, terwijl de privacy van de betrokken personen gerespecteerd wordt door het aanbieden van bovenstaande keuzemogelijkheden en het eventueel geven van toestemming door de persoon. Het naleven van de geldende privacyregels is van belang voor het draagvlak in de

organisatie voor de voorgestelde werkwijze. Vanwege de grote werkvoorraad aan reeds uitgelezen chatberichten is de programmadirectie Nafase COVID-19, na akkoord van de **5.1.2e** op 12 maart 2021, alvast gestart met het automatisch selecteren van relevante chatberichten.

5.1.2e
Nafase COVID-19

Kenmerk
2342898-1006392

Gezien de behoefte aan bredere informatieverstrekking naar aanleiding van de POK werkt de directie OBP – in samenwerking met andere departementen – aan een generieke beleidslijn omtrent het veiligstellen en archiveren van berichtenverkeer. Vooruitlopend hierop kan het zinvol zijn om in het kader van de door de programmadirectie Nafase COVID-19 bewaarde berichten blijvend veilig te stellen ten behoeve van nog volgende verantwoordingsdossiers. De directie OBP zal op korte termijn aan betrokkenen toestemming vragen om bewaard berichtenverkeer duurzaam op te slaan. Een uitgewerkt voorstel hiertoe wordt uiterlijk in mei aan de BRBV voorgelegd.

Zowel in de huidige werkwijze als voorgestelde werkwijzen wordt gebruik gemaakt van analysesoftware (ZyLAB) in de publieke cloud (uiteraard met veiligheidswaarborgen). De directie OBP werkt aan het onderbrengen van deze software bij SSC-ICT ("on premise"), maar hier zullen nog enkele maanden overheen gaan. In de tussentijd wordt een preselectie van de informatie door middel van Zoek&Vind gemaakt, vóórdat de informatie door ZyLAB gaat (en dus in de cloud terecht komt). Zo wordt in de regel uitgesloten dat vertrouwelijke informatie (Dep V en/of Stg gerubriceerd) onderdeel wordt van het dossier. Deze informatie zou niet in e-mailboxen of chatberichten mogen voorkomen, maar de praktijk wijst uit dat hier incidenteel toch sprake van is. In die incidentele situatie geldt de volgende procedure:

- De programmadirectie NC19 meldt dit als incident bij de BVA;
- De BVA onderzoekt de incidentmelding (en belanghebbenden dienen door VWS geïnformeerd te worden);
- De programmadirectie NC19 zal betreffende stukken uit de dataset verwijderen.

Tot slot is in deze nota ter informatie aan de Bestuursraad de werkwijze opgenomen die de programmadirectie Nafase COVID-19 hanteert ten aanzien van de consortia naast het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH). De programmadirectie Nafase COVID-19 zal ten aanzien van de overige consortia de zogenaamde 'LCH-lijn' inzake het veiligstellen van informatie continueren.

4 Draagvlak politiek

Met de in deze nota voorgestelde inhoudelijke keuzes voor het ontsluiten en doorzoekbaar maken van bronnen als WhatsApp en mailverkeer gaat VWS mee in de lijn van de kabinetsreactie op de POK, waarin is toegezegd dat er meer openheid en transparantie in de informatievoorziening naar de Kamer zal komen. Ervaringen en inzichten die in het programma Nafase COVID-19 worden opgedaan, worden meegenomen in de aanpak die de directie OBP ontwikkelt om te komen tot een duurzaam informatiebeheer, dit eveneens als uitvloeisel van de toezeggingen van het kabinet.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Idem "Draagvlak politiek".

6 Financiële en personele gevolgen

De directie OBP neemt de kosten die het geautomatiseerd uitlezen en selecteren van chatberichten met zich mee brengt voor haar rekening.

5.1.2e

Nafase COVID-19

7 Juridische aspecten haalbaarheid

Kenmerk

2342898-1006392

In de zomer van 2020 heeft de BRBV besloten om mobiele telefoons uit te lezen van VWS-ambtenaren van het kerndepartement, die betrokken zijn bij de bestrijding van de COVID-19 crisis. Daarbij is onvoldoende aandacht besteed aan privacyaspecten. Dat is in de context van toen zeer verklaarbaar ("het is crisis; we moeten snel handelen"). Op dit moment is er wél tijd en ruimte om die afweging zorgvuldig maken.

Het volgende is van belang. Het is werkgevers niet toegestaan om inbreuk te maken op de privacy van werknemers, tenzij er sprake is van een wettelijke grondslag, een legitiem doel en een geschikt middel om het doel te bereiken. Daarnaast moet de inbreuk proportioneel zijn en voldoen aan het subsidiariteitsvereiste.

Er bestaat geen wettelijke grondslag in de zin van de AVG voor uitlezen van mobiele werktelefoons. De grond 'toestemming' is niet van toepassing omdat er sprake is van een machtsrelatie tussen werkgever en werknemer. Voor deze gegevensverwerking is een *Data Protection Impact Assessment* (DPIA)² vereist waarin de grondslagen, de afwegingen, de proportionaliteit, de overwogen alternatieven en de risico's voor de organisatie duidelijk in beeld komen. Deze DPIA is in ontwikkeling. De directies OBP, WJZ en Nafase COVID-19 werken hier constructief samen. Naar verwachting is de DPIA eind april gereed. De bestuursraad zal op de hoogte worden gesteld van de uitkomst van de DPIA. Mocht de DPIA leiden tot aanpassing van de voorgestelde werkwijze dan zal dit uiteraard aan de Bestuursraad worden voorgelegd.

Andere wetgeving, met name de Wob en Archiefwet verplicht VWS om gereede inspanningen te verrichten om de informatie uit berichtenverkeer veilig te stellen voor verantwoording, beantwoording van Wob-verzoeken en archivering in het algemeen belang.

Om privacyrisico's te mitigeren, is bij voorstel 2 opgenomen dat een VWS-ambtenaar mag weigeren om chatberichten veilig te stellen en dat dit geen arbeidsrechtelijke consequenties heeft. Daarnaast is bij voorstel 2 opgenomen dat het uitgelezen chatverkeer met instemming van de betrokkene wordt bewaard, op basis van besluitvorming van de BRBV. Een uitgewerkt voorstel hiertoe wordt door de directie OBP uiterlijk in mei aan de BRBV voorgelegd.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

BPZ, WJZ en OBP zijn nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van deze nota en de nota is besproken met de Functionaris Gegevensbescherming. Zij kunnen zich vinden in de lijn zoals deze is neergelegd voor wat betreft het proces en de beschrijving daarvan.

WJZ wijst separaat op het volgende: het heeft de voorkeur met de daadwerkelijke uitvoering van de hierboven voorgestelde werkwijze te beginnen na afronding van

² Een DPIA is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.

de DPIA; dat laat onverlet dat er voorbereidingen voor de uitvoering getroffen kunnen worden.

5.1.2e

Nafase COVID-19

De nota wordt op 15 april besproken door de OR.

Kenmerk

2342898-1006392

Daarnaast zijn de voorstellen uit deze nota mondeling besproken met de directeurs (en/of 5.1.2e van de volgende directies: CZ, DICIO, DMO, GMT, Jeugd, LZ, MEVA, PDC19, PG, Sport en Vaccinatie. Deze directies kunnen zich allemaal goed vinden in de voorstellen 1 en 2.

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

10 Toezeggingen

N.v.t.

11 Fraudetoets

N.v.t.

5.1.2e

Toelichting

1. Aanleiding

De COVID-19 crisis leidt tot een ongeken­de en als­maar groeiende hoeveelheid aan relevante documenten, e-mails en chatberichten. Het adequaat veiligstellen, doorzoekbaar maken en ter beschikking kunnen stellen van deze informatie is essentieel vanuit de verplichtingen uit de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), Archiefwet, Wet op de parlementaire enquête en artikel 68 Grondwet (inlichtingenplicht ministers en staatssecretarissen). Het huidige informatiebeheer van VWS belemmert een efficiënte verwerking van COVID-informatie in het kader van de hotspot-archivering, de verantwoording richting parlement en OVV, het afhandelen van Wob-verzoeken en het maken van reconstructies. In het voorjaar van 2020 is, op verzoek van de **5.1.2e**, daarom reeds bewust gekozen voor een aparte werkwijze ten aanzien van het doorzoeken van e-mails en documenten voor de afhandeling van Wob-verzoeken (zie nota in de bijlage), om de **5.1.2e** te ontlasten.

Met de in deze nota voorgestelde inhoudelijke keuzes voor het ontsluiten en doorzoekbaar maken van chatberichten en mailverkeer gaat VWS mee in de lijn van de kabinetsreactie op de POK, waarin is toegezegd dat er meer openheid en transparantie in de informatievoorziening naar de Kamer zal komen. Ervaringen en inzichten die in het programma Nafase COVID-19 worden opgedaan, worden meegenomen in de aanpak die de directie OBP ontwikkelt om te komen tot een duurzaam informatiebeheer, dit eveneens als uitvloeisel van de toezeggingen van het kabinet. De nog te ontwikkelen aanpak voor een duurzaam informatiebeheer komt echter te laat voor een voorspoedige verwerking van alle relevante COVID-informatie. Deze notitie bevat een tweetal voorstellen om de gekozen werkwijze bij de afhandeling van de Wob-verzoeken te verbreden, waardoor we ook de hotspot-archivering, de verantwoording richting parlement en OVV, en het maken van reconstructies op een efficiënte wijze kunnen oppakken.

2. Stand van zaken

Veiligstellen

De huidige lijn wat betreft het veiligstellen van relevante COVID-informatie is dat VWS-medewerkers is verzocht niets te vernietigen. Daarnaast stelt SCC-ICT de e-mailboxen van medewerkers van VWS standaard veilig, om 10 jaar te bewaren. De programmadirectie stelt ook actief informatie veilig. Enerzijds bij het vertrekken van een werknemer of in geval van een volle e-mailbox (zodat voorkomen wordt dat relevante informatie verloren gaat); hier gaat het om informatie die al in een VWS omgeving staat. Anderzijds wordt COVID-informatie die niet binnen de VWS-omgeving staat hier naartoe gebracht, zoals chatberichten die aanwezig zijn op de werktelefoons van medewerkers, maar ook documenten uit omgevingen als samenwerkruimtes.

Soort en omvang informatie

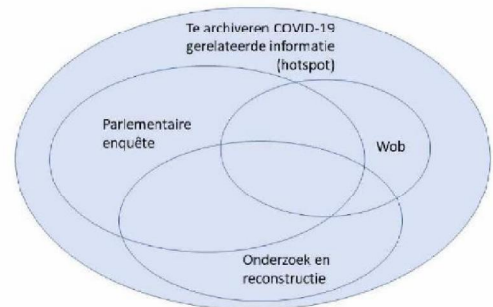
Welke informatie relevant is vanuit de verschillende taakvelden van de programmadirectie bezien, valt uiteen in subsets welke elkaar deels overlappen (hiernaast visueel weergegeven). Op 1 januari 2021 was sprake van ruim 2,6 miljoen relevante

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

documenten, mails en chatberichten. Ontdubbeld komt dit neer op ongeveer 500.000 documenten, mails en chatberichten. Ter vergelijking: het ministerie van Financiën beschikte in het kader van de kinderopvangtoeslag over 50.000 documenten. Na ontdubbeling resulteerde dit in 5.000 documenten. Uiteindelijk heeft het ministerie van Financiën circa 2.500 documenten aan de onderzoekscommissie overgedragen.

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

3. Voorstellen

Voorstel 1: Wijze van ontsluiten en doorzoeken e-mails en documenten

Van uitvraag naar "sleepnet"

In het voorjaar van 2020 is, op verzoek van de 5.1.2e gekozen voor een nieuwe werkwijze ten aanzien van het doorzoeken van e-mails en documenten voor de afhandeling van Wob-verzoeken. Voorheen verzocht de Wob-coördinator de betrokken 5.1.2e relevante e-mails en documenten te verzamelen. In de nieuwe werkwijze voor de afhandeling van Wob-verzoeken worden de relevante e-mails en documenten gezocht door middel van een 'geautomatiseerd sleepnet' dat netwerkschijven en e-mailboxen (van 5.1.2e en de ambtelijke leiding) doorzoekt. De documenten en relevante e-mails worden tevens automatisch gelakt op basis van de met de Wob-juristen overeengekomen regels aangaande privacy, schuttingtaal en Wob-relevante criteria. Deze werkwijze minimaliseert de belasting voor de ambtelijke organisatie.

Wat betreft de politieke leiding neemt de programmadirectie Nafase COVID-19 het initiatief voor specifieke afstemming met de ambtelijk adviseurs e.a. voor het automatisch ontsluiten van de e-mailboxen. Voor de politieke leiding is geen sprake van "automatisch ontsluiten in een centrale omgeving".

Keuzemogelijkheid

De werkwijze zoals deze bij Wob-verzoeken wordt gehanteerd is getoetst en goedgekeurd door de 5.1.2e en CISO door middel van een DPIA. Deze werkwijze dient als basis voor alle komende verantwoordingsverzoeken aan VWS die dezelfde reikwijdte en diepgang hebben (dat wil zeggen, dezelfde directies, betrokken 5.1.2e en ambtelijke leiding). Voor toekomstige verantwoordingsverzoeken die *buiten* deze reikwijdte en diepte vallen, komen zogenaamde 5.1.2e in beeld (denk bijvoorbeeld aan een 5.1.2e 5.1.2e), onder andere in het kader van parlementaire verantwoording of overdracht aan het Nationaal Archief. Aan hen zal de keuze worden voorgelegd om:

1. Zelf e-mails te verplaatsen naar de dienstpostbus van de eigen directie, zodat deze e-mails in het sleepnet vallen;
2. De programmadirectie Nafase COVID-19 toestemming te verlenen de e-mailbox te mogen doorzoeken.

De tweede optie heeft de voorkeur omdat dit zorgt voor een zo volledig mogelijke verzameling aan e-mails, daar de subjectieve beoordeling van de 5.1.2e van wat relevante e-mails zijn, wegvalt. Deze maatregelen zijn genomen in overleg met de 5.1.2e omdat de verwachting is dat de privacy impact door 5.1.2e als groot kan worden ervaren.

³ Een 5.1.2e is een functionaris die door het vervullen van een specifieke taak of rol - of door de combinatie van beide - van bijzonder belang is binnen de aanpak van de COVID-19 crisis.

Archivering

De in het kader van verantwoording gebruikte stukken worden opgeslagen op een door de directie OBP aan te wijzen document management systeem (vooralsnog Marjolein). De uiteindelijk te archiveren stukken bestaan uit de totaalsom van de stukken gebruikt ter verantwoording aangaande Wob-verzoeken (verantwoording naar burgers en media), de voorbereiding voor een parlementair verantwoordingstraject (een onderzoek of een enquête) en het kunnen reconstrueren van de COVID-19 crisis (verantwoording naar OVV en de NSOB-tijdslijnen), aangevuld met de hotspotlijst zoals overeengekomen met het Nationaal Archief.

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

Beschouwing

Aan de hand van een viertal belangrijke aspecten wordt de voorgestelde werkwijze hieronder nog kort beschouwd:

Verantwoording: Door het centraal ontsluiten (door middel van ZyLAB en Marjolein) en doorzoekbaar maken (door middel van Zoek&Vind) van data ontstaat een *eenduidige werkwijze* van veiligstellen en afdoen van verantwoordingsverzoeken.

Volledigheid: Alle relevante stukken worden voor de verschillende trajecten (Wob, parlementaire enquête, hotspot, etc.) geautomatiseerd ontsloten en doorzocht in *één centrale omgeving*. Hiermee ontstaat een effectievere en efficiëntere wijze van veiligstellen en afdoen van verantwoordingsverzoeken.

Beveiliging: Afhankelijk van de gevraagde verantwoording zal informatie behandeld worden conform de geldende wet- en regelgeving, waarbij een *zorgvuldige, integrale belangenafweging* zal plaatsvinden tussen vertrouwelijkheid, privacy en andere belangen.⁴ Beveiligingsincidenten worden eenduidig afgehandeld en gerapporteerd. Onderliggende stukken worden in een kluis geplaatst.

Inzet individu/directie: De 5.1.2e bepaalt zelf in welke mate hij of zij ontzorgd wil worden, rekening houdend met de door hem of haar gewenste privacy. 5.1.2e worden *op maat bediend, ontzien* en alleen bij incidentele gevallen geconsulteerd.

Advies: het instemmen met de voorgestelde werkwijze.

Beslispunt: gaat de Bestuursraad akkoord met de voorgestelde werkwijze?

⁴ Meer concreet betekent dit dat staatsgeheime confidentiële informatie in de dataset na ontdekking zo snel mogelijk naar een andere locatie/beheeromgeving verplaatst zal worden, nadat gekeken is of deze informatie relevant is/kan zijn voor de doeleinden van het programma. Daarnaast:

1. Staatsgeheime confidentiële informatie zal nooit verstrekt worden in Wob-verzoeken;
2. Wanneer staatsgeheime confidentiële informatie wordt opgevraagd in een parlementaire enquête of enig ander onderzoek zal een belangenafweging gemaakt worden of en zo ja onder welke voorwaarden deze informatie verstrekt kan worden (rekening houdend met onder meer de Wet op de parlementaire enquête);
3. Staatsgeheime confidentiële informatie zal pas na de-rubricering gearhiveerd worden en (na verloop van 20 jaar) worden overgedragen aan het Nationaal Archief indien dit onder de hotspot valt.

Voorstel 2: Wijze van uitlezen en selecteren van chatberichten

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

Het tweede voorstel betreft de werkwijze omtrent het uitlezen en selecteren van chatberichten. Vaststaat dat een aantal berichten nu aanwezig op de telefoons van de politieke leiding, ambtelijke leiding, 5.1.2e van betrokken directies en een selectie 5.1.2e van belang is voor de noodzakelijke verantwoording (zoals hierboven benoemd). Waar het gaat om een 5.1.2e moet sprake zijn van een dringende reden om zijn of haar chatberichten uit te lezen en te selecteren op relevantie, dit wordt indien van toepassing gemotiveerd omschreven. Chatberichten die bij het uitvoeren van overheidstaken zijn gebruikt vallen, op grond van de uitspraak van de Raad van State van 20 maart 2019⁵, onder het bereik van de Wob en de Archiefwet. Het bestuursorgaan moet er dan ook zorg voor dragen dat deze niet verloren gaan.

Het *uitlezen* van telefoons gebeurt op dit moment voor 1/3^e deel automatisch en 2/3^e deel handmatig, dit is een arbeidsintensief traject. Het *selecteren* van relevante chatberichten gebeurde tot 12 maart 2021 volledig handmatig.

Geautomatiseerd uitlezen en selecteren

Op basis van een proeftuin blijkt dat het geautomatiseerd uitlezen en vervolgens selecteren van relevante chatberichten uit telefoons, conform de procedure zoals deze wordt gehanteerd bij de Wob mogelijk is, waardoor het handmatig selecteren van relevante chatberichten niet langer noodzakelijk is. Vanwege de grote werkvoorraad aan uitgelezen chatberichten is de programmadirectie Nafase COVID-19, na akkoord van de 5.1.2e op 12 maart 2021, alvast gestart met het automatisch selecteren van relevante chatberichten. Het automatisch selecteren houdt in dat met behulp van (COVID-gerelateerde) trefwoorden wordt gezocht naar relevante chatberichten. Op basis van de met de Wob-juristen overeengekomen regels aangaande privacy, schuttingtaal en Wob-relevante criteria zullen delen van de chats automatisch worden gelakt. De geselecteerde chats zullen onderdeel uitmaken van het verantwoordingsproces. Uit het oogpunt van doelbinding zullen niet-relevante chats worden verwijderd.⁶

Privacy

Het automatisch selecteren van relevante chatberichten is niet alleen efficiënter, ook het privacy-aspect is hiermee beter gewaarborgd: de automatisch geselecteerde chatberichten zullen worden gevalideerd door de gegevenseigenaar en getoetst door een jurist aan de hand van de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen, in plaats van het onder ogen krijgen van alle uitgelezen chatberichten door een collega, om de relevante chats te kunnen selecteren. Opmerking verdient hier wel dat de uitgelezen chatberichten door een collega handmatig moeten worden omgezet van Zip-bestand naar Word-bestand, om vervolgens automatisch de relevante chats te laten selecteren. In dit proces zal niet inhoudelijk naar de chatberichten worden gekeken, al blijft dit theoretisch wel mogelijk.

De gedachte die ten grondslag ligt aan de hieronder voorgestelde werkwijze is dat waar e-mailberichten in grote mate een zakelijk karakter kennen, dit bij chatberichtenverkeer anders is. Uit eigen onderzoek blijkt dat persoonlijke en zakelijke conversaties aangaande het onderwerp COVID-19 door elkaar lopen. Dit betekent dat de betrokken persoon (lees: politieke leiding, ambtelijke leiding, 5.1.2e

⁵ ABRvS 20 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:899, bevestigd in ABRvS 21 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2477.

⁶ Onderzocht wordt of deze selectie ook past bij de vereisten vanuit de Archiefwet en hotspotlijst.

5.1.2e van betrokken directies of 5.1.2e hier een hogere mate van gevoeligheid, in de zin van aantasting van zijn of haar privacy, kan ervaren.

5.1.2e

Nafase COVID-19

Vier opties

In de voorgestelde werkwijze krijgt de betrokken persoon de keuze tussen vier opties, waarbij het recht van de persoon om te weigeren en in het geheel niet mee te werken aan het uitnemen of aanleveren van chatberichten expliciet een optie is. Duidelijk wordt gemaakt aan de medewerker dat weigeren geen arbeidsrechtelijke consequenties heeft. Door de keuzemogelijkheid houdt de persoon regie op zijn of haar berichten en daarmee op zijn of haar privacy. De vier opties waar de persoon uit kan kiezen zijn als volgt:

Kenmerk

2342898-1006392

1. De betrokken persoon levert zelf de voor de verantwoording aangaande COVID-19 crisis noodzakelijke berichten aan;
2. De betrokken persoon laat dit doen door zijn/haar secretariaat of door zijn/haar persoonlijke 5.1.2e
3. De betrokken persoon geeft toestemming aan de programmadirectie Nafase COVID-19 om de relevante berichten in het kader van COVID-19 geautomatiseerd uit te nemen en te selecteren op relevantie;
4. De persoon kan weigeren.

De persoon die voor optie 3 kiest, krijgt bij het maken van een afspraak voor het uitlezen van de telefoon een formulier toegestuurd waarbij hij of zij kan aangeven of hij of zij alle chats wil laten uitlezen (zonder selectie van tevoren), zelf irrelevante chats vóór het overhandigen van de telefoon wil verwijderen, of aan de programmadirectie Nafase COVID-19 wil aangeven welke chats dan wel chatgroepen relevant zijn. Dit kan direct op het formulier worden aangegeven.

Informatievoorziening naar de betreffende personen

De betrokken personen, inclusief diegenen waarvan reeds de telefoon is uitgenomen en de relevante chatberichten al van zijn geselecteerd, zullen worden geïnformeerd over de nieuwe werkwijze. Ook wordt een werkinstructie gemaakt voor degene die zelf de relevante berichten wil (laten) selecteren (optie 1 en 2). Zo wordt het laagdrempelig en gemakkelijk gemaakt voor de persoon om zelf de regie te houden. Daarnaast wordt de betrokken persoon ook geïnformeerd over het feit dat de geselecteerde chats na automatische selectie (indien hij of zij voor optie 3 kiest) eerst nog ter validatie aan hem of haar worden voorgelegd voordat de chatberichten ten behoeve van een verantwoordingsverzoek toegankelijk worden gemaakt. Tot slot zullen betrokkenen individueel om toestemming worden gevraagd om het bij hen uitgenomen chatverkeer blijvend te mogen bewaren voor zover dat destijds integraal bij hen is uitgenomen, dus ook met betrekking tot bestuurlijke besluitvorming over andere onderwerpen. Hiermee wordt geanticipeerd op besluitvorming in de BRBV. Chats met betrekking tot COVID-19 die in het kader van de Wob zijn uitgenomen, blijven hoe dan ook integraal bewaard op grond van de Archiefwet. De Archiefwet biedt voldoende grond om privacy ook op lange termijn te borgen.

Beschouwing

Aan de hand van een viertal belangrijke aspecten wordt de voorgestelde werkwijze hieronder nog kort beschouwd:

Verantwoording: Door middel van het uitnemen van telefoons en het selecteren van relevante chatberichten of het aanleveren daarvan door de betrokken personen, wordt rechtgedaan aan de uitspraak van de Raad van State en kan aan toekomstige

verantwoordingsverzoeken worden voldaan. Het belang van het verlenen van medewerking hierbij door de individuele medewerker is eerder door al benadrukt (zie de door hen verstuurde mails in de bijlage). Dit laat onverlet dat de medewerker het recht heeft medewerking hieraan te weigeren, zoals reeds hierboven benoemd.

5.1.2e

Nafase COVID-19

Kenmerk

2342898-1006392

Volledigheid: De chatberichten worden bij optie 3 geautomatiseerd geselecteerd op hun relevantie. Doordat met bepaalde trefwoorden wordt gezocht bestaat het risico dat een aantal relevante chatberichten niet wordt gevonden. De inschatting is dat ongeveer 95% volledigheid zal worden bereikt. Bij optie 1 en 2 is de volledigheid afhankelijk van de (subjectieve) selectie door de betreffende persoon.

Transparantie: Het geautomatiseerd uitlezen en selecteren van chatberichten leidt tot een werkwijze die vergelijkbaar is met de manier waarop het e-mailverkeer binnen de Wob-procedure wordt toegepast, hetgeen zorgt voor een *goed uit te leggen en transparante werkwijze*.

Inzet individu: Door te kiezen voor één van de vier werkwijzen *bepaalt de persoon zelf* in welke mate hij of zij ontzorgd wil worden, rekening houdend met de door hem of haar gewenste privacy.

Advies: het instemmen met de voorgestelde werkwijze.

Beslispunt: gaat de Bestuursraad akkoord met deze voorgestelde werkwijze?

4. Ter informatie: Continuering LCH-lijn t.a.v. overige consortia

Ten slotte willen we u ter informatie meegeven dat de programmadirectie Nafase COVID-19 de zogenaamde 'LCH-lijn' zal continueren ten aanzien van de overige consortia. De LCH-lijn houdt in dat alle informatie waarover ambtenaren van VWS beschikken inzake het LCH en de in dat kader tot stand gekomen overeenkomsten of afspraken, worden veiliggesteld bij VWS. In bredere zin betekent dit dat de programmadirectie enkel de stukken van VWS-kerndepartement medewerkers (inclusief gedetacheerden vanuit andere ministeries) veiligstelt die een rol hebben gespeeld in de betreffende consortia en de in dat kader tot stand gekomen overeenkomsten of afspraken, dus alleen datgene waar VWS verantwoordelijkheid voor draagt. De LCH-lijn is in lijn met de Archiefwet en dienstig aan de afhandeling van Wob-verzoeken.